

17de vergadering

Woensdag 31 oktober 2007

Aanvang 10.15 uur

Voorzitter: De Pater-van der Meer

Tegenwoordig zijn 106 leden, te weten:

Agema, Aptroot, Atsma, Azough, Van Baalen, Van Beek, Besselink, Bilder, Biskop, Blanksma-van den Heuvel, Blok, Blom, Van Bochove, Van Bommel, Bosma, Bouchibti, Bouwmeester, Brinkman, Ten Broeke, Çörüz, Cramer, Van Dam, Depla, Dezentjé Hamming, Dibi, Tony van Dijk, Jasper van Dijk, Dijsselbloem, Duyvendak, Ferrier, Fritsma, Van Gennip, Van Gent, Gerkens, Van Gerven, Gesthuizen, Graus, Griffith, Van Haersma Buma, Van der Ham, Hamer, Haverkamp, Heerts, Heijnen, Hessels, Van Heugten, Van Hijum, Ten Hoopen, Irrgang, Jacobi, Kant, Karabulut, Knops, Koopmans, Koppejan, Jules Kortenhorst, Kraneveldt-van der Veen, Kuiken, Langkamp, Van Leeuwen, Leijten, Lempens, Luijben, Mastwijk, Neppéus, Nicolai, Ouwehand, De Pater-van der Meer, Peters, Polderman, Poppe, Van Raak, Roefs, Roemer, De Rooij, De Roon, De Rouwe, Samsom, Schermers, Schinkelshoek, Schreijer-Pierik, Smeets, Snijder-Hazelhoff, Spekman, Spies, Van der Staaij, Tang, Teeven, Thieme, Van Toorenburg, Van der Veen, Van Velzen, Vermeij, Vietsch, Van der Vlies, Voordewind, Vos, Jan de Vries, Waalkens, Weekers, Wilders, Willemse-van der Ploeg, De Wit, Wolbert, Wolfsen en Zijlstra,

en de heer Balkenende, minister-president, minister van Algemene Zaken, de heer Rouvoet, viceminister-president, minister voor Jeugd en Gezin, de heer Verhagen, minister van Buitenlandse Zaken, mevrouw Verburg, minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, en de heer Timmermans, staatssecretaris van Buitenlandse Zaken.

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mee dat geen van de leden zich heeft afgemeld.

Deze mededeling wordt voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is het **debat** over **de Europese Top**.

De **voorzitter**: Van de kant van de regering zijn aanwezig de minister-president, de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris van Buiten-

landse Zaken. Van de kant van de Kamer hebben zich tien leden ingeschreven voor dit debat.

De heer **Ten Broeke** (VVD): Voorzitter. Het ontwerp-hervormingsverdrag dat het grondwettelijk verdrag vervangt, ligt er. Dit is het moment om een inhoudelijk oordeel te vellen en de vraag te beantwoorden of een tweede referendum noodzakelijk is. Dat is de volgorde die de VVD-fractie al sinds januari bepleit en dat doen wij dus vandaag.

In januari, dus nog onder het vorige demissionaire kabinet, formuleerde de VVD-fractie twee centrale vragen die vandaag beantwoord moeten worden. Vraag een is of het grondwettelijke karakter is verdwenen. En vraag twee is of er recht is gedaan aan het nee van de Nederlanders in 2005.

In 2003 was het grondwettelijke karakter, het raken aan de Nederlandse Grondwet, voor de VVD-fractie dé reden om uniek en eenmalig een referendum mogelijk te maken. De VVD-fractie heeft vervolgens op 14 oktober 2004 tegen een verdere verlenging van de tijdelijke referendumwet gestemd. Die zouden wij nu weer moeten opgraven, en dat tegen de achtergrond van een advies van de Raad van State waarin op het ontstaan van een structurele referendumvoorziening wordt gewezen, die weer raakt aan – of zelfs ingaat tegen – onze bestaande Grondwet. Daar was de VVD-fractie nooit voor en daar is zij nog steeds geen voorstander van.

Het tweede referendum zal er niet komen, dat weten wij, maar ook de VVD-fractie heeft besloten om er geen steun aan te verlenen. Dat is vooral terug te voeren op het feit dat wij vinden dat het grondwettelijke karakter inderdaad is verdwenen, dat overtuigend de weg terug naar af, naar het Verdrag van Nice, is afgelegd en dat daarbij voldoende recht is gedaan aan het nee. Het is nu een gewoon verdrag geworden en verdient dus nu een gewone, parlementaire behandeling.

Echter, daarmee houdt alles op gewoon te zijn. "Back to normal" is voor Europa in dit huis geen optie meer. Wij zullen het vertrouwen moeten winnen dat Europa bij ons in goede handen is. De VVD-fractie realiseert zich heel goed dat wij daarvoor ongewoon hard ons best moeten gaan doen. Dat vertrouwen komt te voet en ging al te paard. Een tweede referendum achten wij om meer dan één reden een paardenmiddel. Om het vertrouwen op termijn terug te winnen, moeten juist kleine en grote stappen genomen worden. De resultaten die worden